

ОНЛАЙН ТОРМОЗ

В помощ на учители и родители

Онлайн тормоз

- ❖ Терминът „онлайн тормоз” за първи път е използван и дефиниран от Бил Билси, канадски педагог с много съществен принос към системата на образованието. Това е само една от многото форми, които тормозът може да има и появата му е свързана с развитието на новите технологии, което определя и проникването му в съвременните средства за комуникация. Тормозът е добре познато явление в училищата и се определя като поредица от повтарящи се действия и прояви на отношение, които директно или индиректно целят да наранят някого, да упражнят физическо или психологическо насилие.

Онлайн тормоз

- ❖ Разширяването на достъпността на технологиите и използването на интернет и мобилните телефони предоставят нови канали за комуникация между подрастващите. Днешните млади хора са първото поколение, израснало в общество, в което интернет е съществена част от ежедневието. На база тези промени, трябва да имаме предвид как са се развили и изменили различните форми на насилие сред децата.

Статистика

- ❖ Според направените проучвания над 90 % от тийнейджърите в България използват интернет, 83 % ползват интернет всеки ден (по този показател България е на второ място в ЕС след Швеция), а 54 % от тях споделят, че имат профил в някоя от най-популярните социални мрежи; 41% от младите потребители ползват интернет през мобилен телефон.

Онлайн тормоз

❖ Характеристики на онлайн тормоза:

- **Доброволно участие:** става дума за преднамерени действия, а не за случайно стечение на обстоятелствата;
- **Повтаряемост:** този вид тормоз включва определен вид поведение, което не е случайно и изолирано. Отделните прояви са достатъчни, за да се извлече тази характеристика при разпространението в интернет;
- **Вреда:** жертвата трябва да разбере какви щети са нанесени;
- **Електронни средства:** тяхното използване отличава онлайн тормоза от традиционния тормоз.

Проявления

❖ Подобно на традиционния тормоз, онлайн тормозът също е комплексно явление, което се проявява по различни начини:

- ***Flaming (провокиране)***: става дума за злонамерено и провокативно послание, изпратено от един потребител до едно лице или до група; изпращането на гневни или вулгарни електронни съобщения има за цел да предизвика вербални конфликти между двама или повече потребители в мрежата.

Проявления

- ***Harassment (тормоз)***: може да се определи като повтарящо се изпращане на обидни или заплашващи послания до друго лице по електронна поща, с текстови съобщения по мобилен телефон или в чатове, които могат да предизвикат емоционално и психическо страдание. Както и при традиционните прояви на тормоз, резултатът е дисбаланс във взаимоотношенията, при който **жертвата пасивно търпи обидите** или в най-добрия случай се опитва, най-често безуспешно, да убеди насилника да прекрати агресията.

Проявления

- ***Cyberstalking (кибер-преследване):***
Терминът се отнася за онези прояви, при които чрез използването на новите технологии върху жертвите се упражняват различни видове тормоз. Целта е дразнене и тормоз, докато се премине към по-жестоки прояви на агресия, дори и физическа. Става дума за продължителни прояви на преследващо поведение, осъществявани чрез мрежата и или мобилните телефони.

Проявления

- ***Denigrations (оклеветяване):***
разпространяване в интернет или чрез смс на неверни обидни послания с цел „да се увреди доброто име или приятелските връзки на жертвата”.

Проявления

- ***Impersonation (превъплъщаване)***: чрез създаване на фалшива самоличност кибер-хулиганите се представят за своите жертви. Характерна особеност на това явление е, че извършителят създава измислена личност с името на реален човек, като използва негова снимка, създава нов паралелен профил с цел да се преструва, че е въпросната личност и да може да от този профил да разпространява обидни съобщения, както и да получава желаната информация; възможно е също извършителят, ако разполага с потребителското име и паролата на жертвата, да изпраща послания от нейно име до хора, които няма как да разберат, че съобщенията не са писани от приятеля им, а от трети човек, който си е присвоил неговата самоличност. В някои случаи извършителят дори променя паролата за достъп и жертвата вече не може да използва електронната поща или профила си. Тази форма на агресия може да причини проблеми и сериозно да навреди на истинския собственик на профила или електронната поща. Често се случва да е замесен бивш партньор на жертвата.

Проявления

- ***Tricky or Outing (подлъгване):*** особеното при това поведение е, че целта е жертвата да бъде заблудена. В някои случаи извършителят най-напред се представя като приятел, за да предразположи жертвата да разкрие лична информация, злепоставящи истории или снимки. След като веднъж е спечелил доверието на жертвата, извършителят се сдобива с нужните материали и ги разпространява по електронен път – интернет, смс и др.

Проявления

- ***Exclusion (изключване)***: представлява преднамерено изключване на едно лице от група приятели, от чатове и от групи за игра в мрежата. Изключването от групата се приема като сериозна обида, която намалява популярността сред връстниците и влиянието сред приятелите.

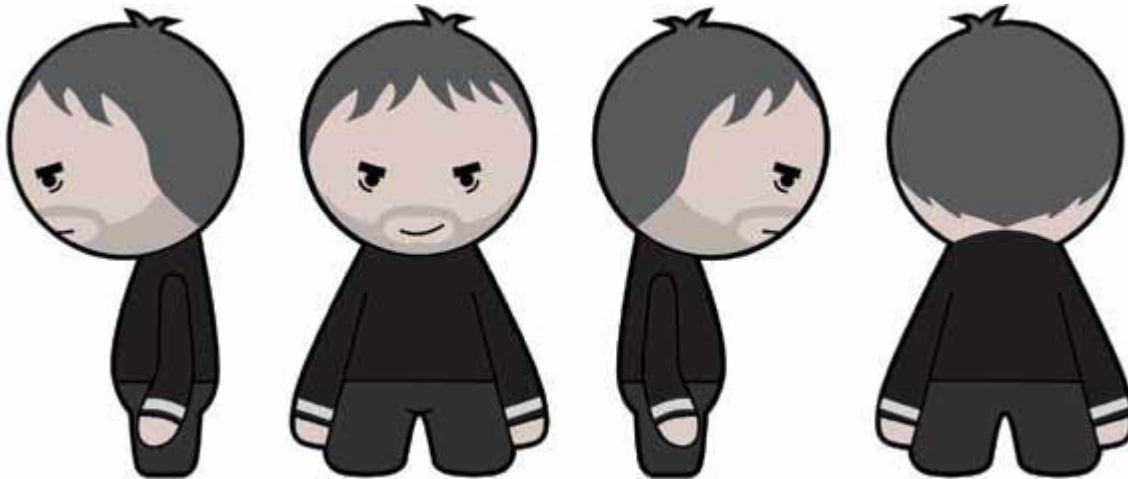

Проявления

- ***Happy slapping (Шамар на майтап)***: Това явление е характерно за младите хора и е наблюдавано за пръв път през 2004 г. в Англия. То е сравнително нова форма, свързана с традиционните прояви на тормоз, при която група момчета са забавлява, удряйки плесници на непознати и заснемайки всичко с камерата на мобилен телефон. От зашлевяването се пристъпва и към други агресивни и обидни действия. Днешните прояви на “happy slapping” включват видео-запис, на който се вижда как жертвата е подложена на различни форми на насилие – психологическо и физическо, чиято цел „да унижат жертвата и да уронят доброто ѝ име.” Записите се правят без знанието на жертвата и се публикуват в интернет, където стават достъпни за голям брой потребители.

Капани в интернет: колко е важно да вземаме правилни решения в мрежата

- ❖ Капаните на интернет всъщност са причините, поради които тийнейджърите вземат неправилни решения в киберпространството. Ето няколко примера:

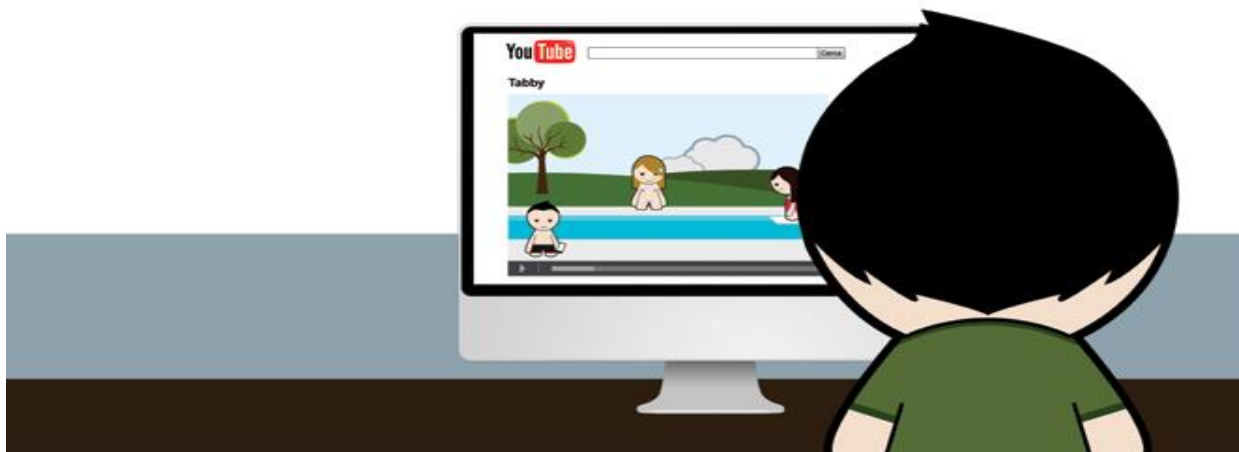

ПРИМЕРИ

- **Ти не можеш да ме видиш:** идеята за невидимостта и за възможността да останеш анонимен премахва всички притеснения от евентуално разпознаване, което би могло да доведе до неодобрение или наказание.
- **Аз не мога да те видя:** липсата на осезаема обратна връзка относно последствията от действията в интернет върху другите или върху самия извършител служи като пречка пред изпитването на истинско съчувствие и признаването на факта, че извършените действия причиняват вреда и носят лоши последствия.
- **Кой съм аз? (изследване на самоличността):** профилите на тийнейджърите в социалните мрежи се превръщат в публично място за изследване на тяхната изграждаща се индивидуалност. Това може да доведе до разкриване на неподходяща информация.
- **Готин/а ли съм? (сексуално съзряване):** тийнейджърите изследват и изпробват в мрежата своето полово съзряване, при това в култура, която насърчава предизвикателната сексуалност. Възможно е те да се стремят да подражават на провокативните образи, които ги заливат от рекламната и развлекателната индустрия.
- **Всички го правят (социални норми в интернет):** съчетаването на фактори, които водят до липса на задръжки в интернет, и тенденцията тийнейджърите да проявяват стадно чувство може да доведе до възникване на социални норми в интернет, които подкрепят безотговорното поведение.
- **Ако мога да го направя, сигурно не е проблем:** само защото нещо може лесно да бъде направено, то не е лошо и не представлява проблем.
- **Търся любов:** тийнейджърите, които „търсят любов“ в интернет, понякога правят неща, с които привличат неподходящи прояви на внимание.
- **Колко далеч мога да стигна (рисково поведение):** подрастващите изпробват границите, защото по този начин се научават колко устойчиви са те и кое е позволено. Рисковото поведение в интернет понякога може да се окаже по-безопасен начин за поемане на определени рискове, в сравнение с алтернативите в реалния свят.

Ролята на учителите

- ❖ В много от случаите училището и учителите се чувстват безсилни или не считат, че е тяхна работа да се притесняват за проблеми от този род, тъй като те засягат учениците, когато се намират извън сградата на училището. Макар повечето учители да разбират сериозното въздействие на онлайн тормоза върху децата и свързаните с него притеснения, те не го приемат като проблем, свързан с училището. Но много често този така наречен «външен» проблем се пренася в училище.

Ролята на учителите

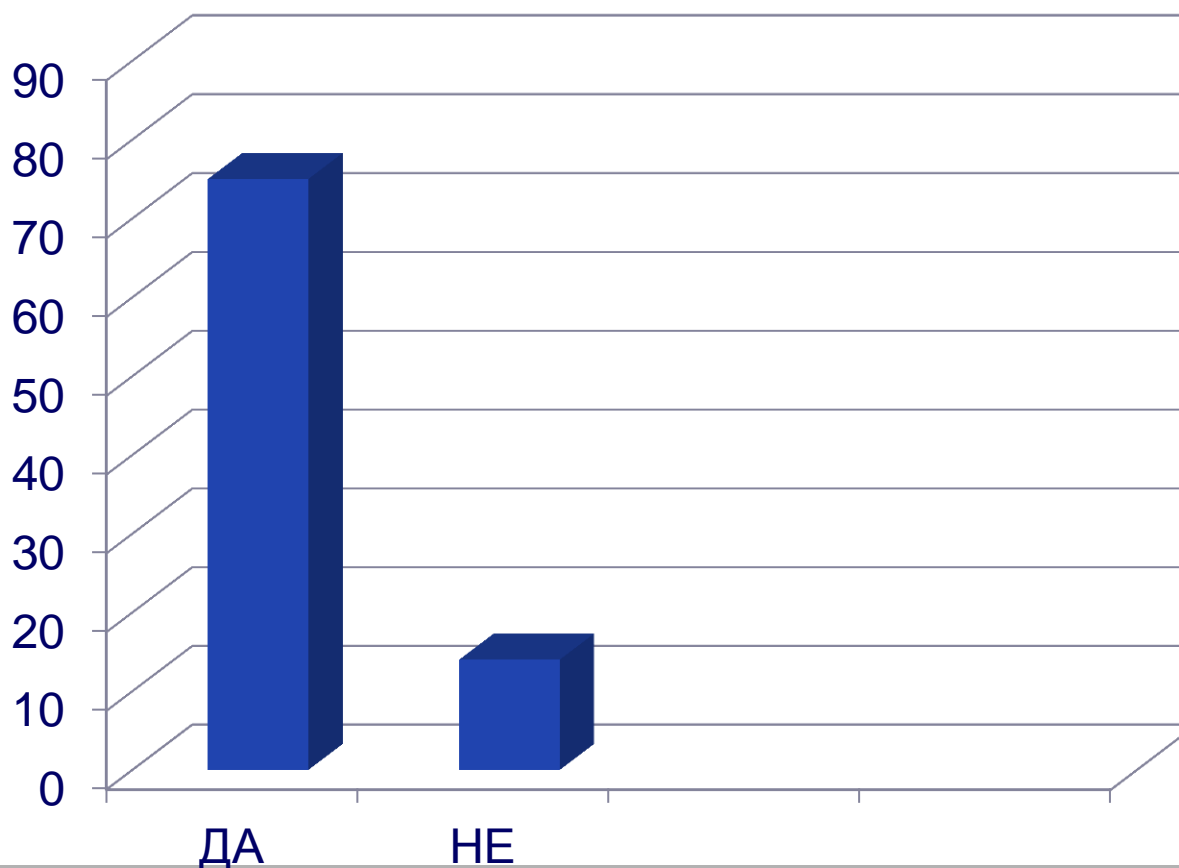
❖ Така че учителите имат двойна функция:

1. да помагат на децата, които имат проблеми, след като са станали жертва на онлайн тормоз и едновременно с това да предприемат мерки срещу онези, които злоупотребяват при ползването на мобилни телефони и интернет, а също така да изслушват и да предлагат адекватни съвети;
2. да повишават осведомеността и да предоставят информация на децата и на родителите на онези, за които съществува сериозен риск да проявяват агресивно и оскърбително поведение в интернет; да оповестяват какви рискове поемат момчетата, които гледат на постъпките си като на шега и начин да изпъкнат със смелостта си, а всъщност с действията си нанасят вреда на други хора. Хулиганското поведение и използването на интернет за унижаване, шпиониране и контролиране на някого не са добри начини за спечелване на искреното уважение и възхищение на връстниците.

Резултати от анкета проведена в ПГИТ

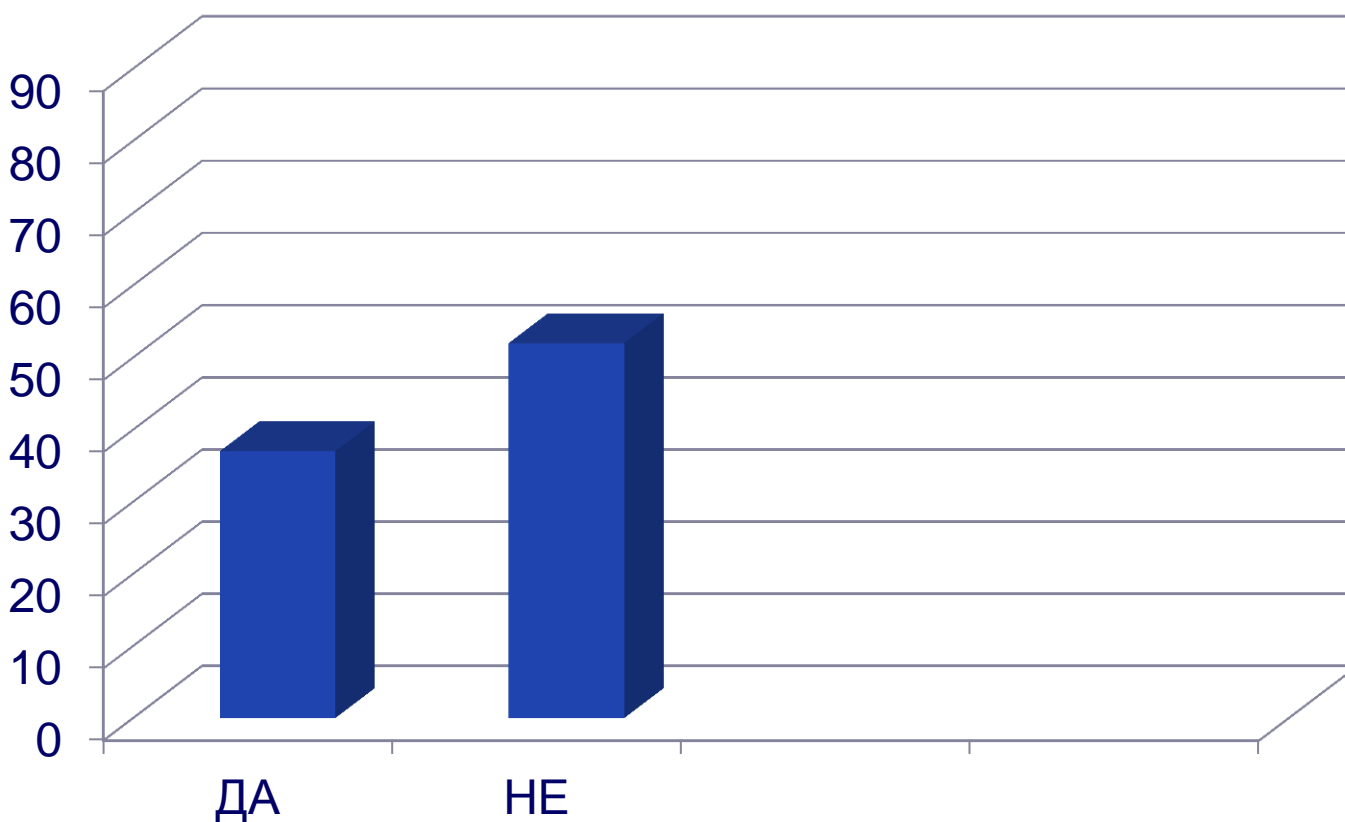
- ❖ С цел оценка на риска за потенциални жертви на злоупотреба онлайн, бе проведена анкета сред учениците в ПГИТ. Анкетирани бяха 89 ученици.

Защитавате ли вашата самоличност в соц.мрежи?

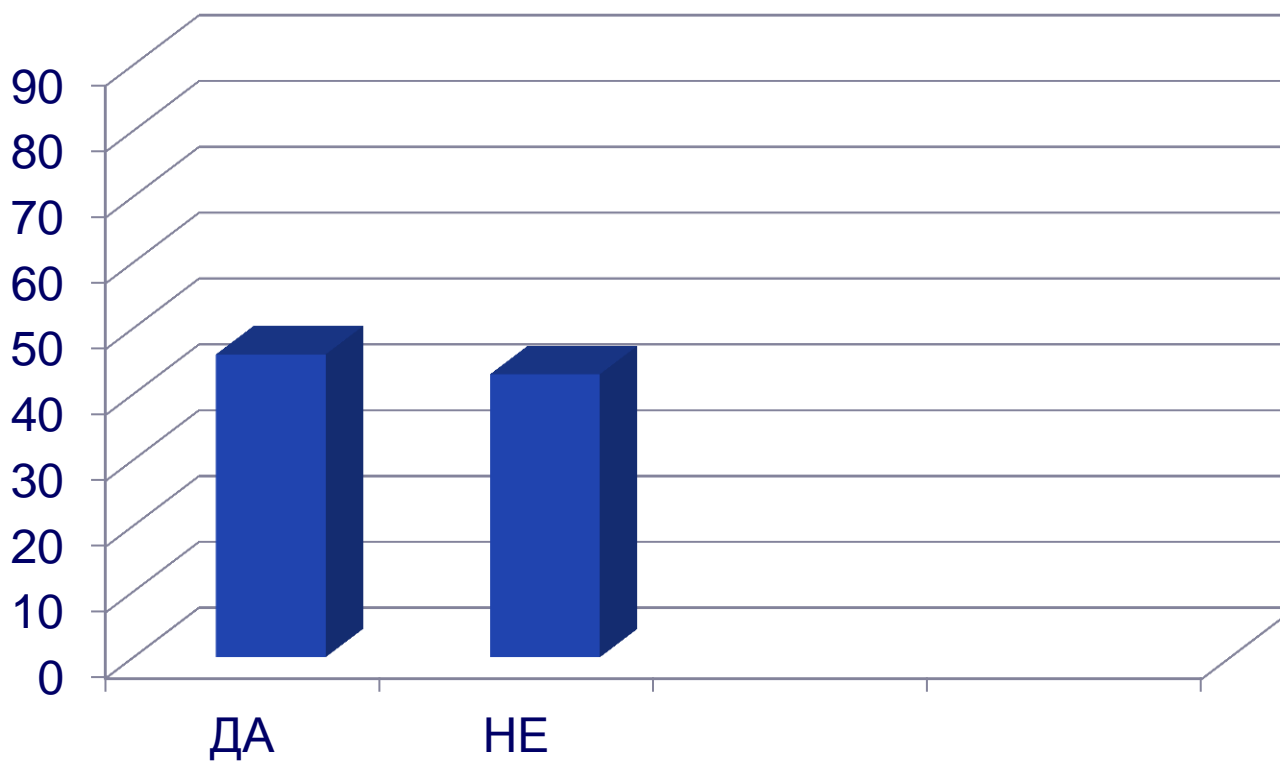
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Приемате ли покани за приятелство от непознати хора?

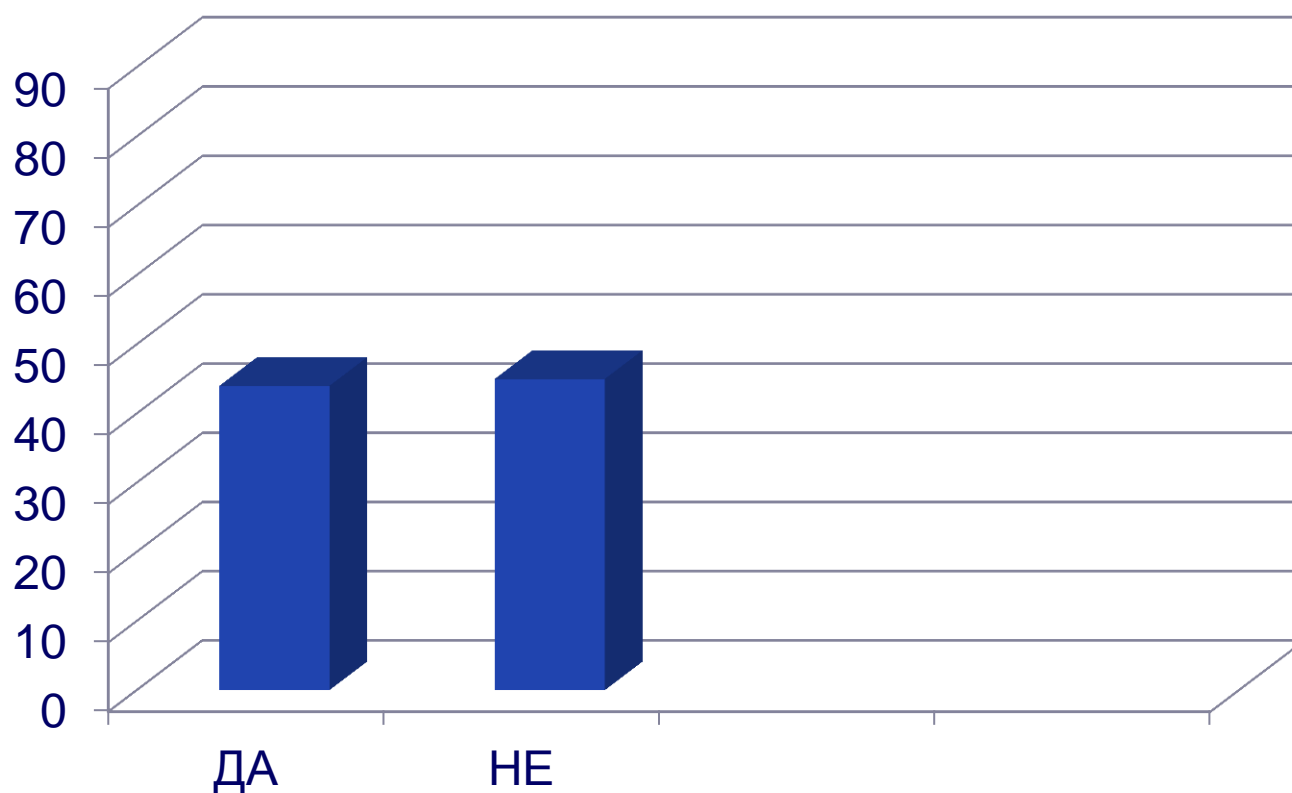
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Променят ли периодично паролите си?

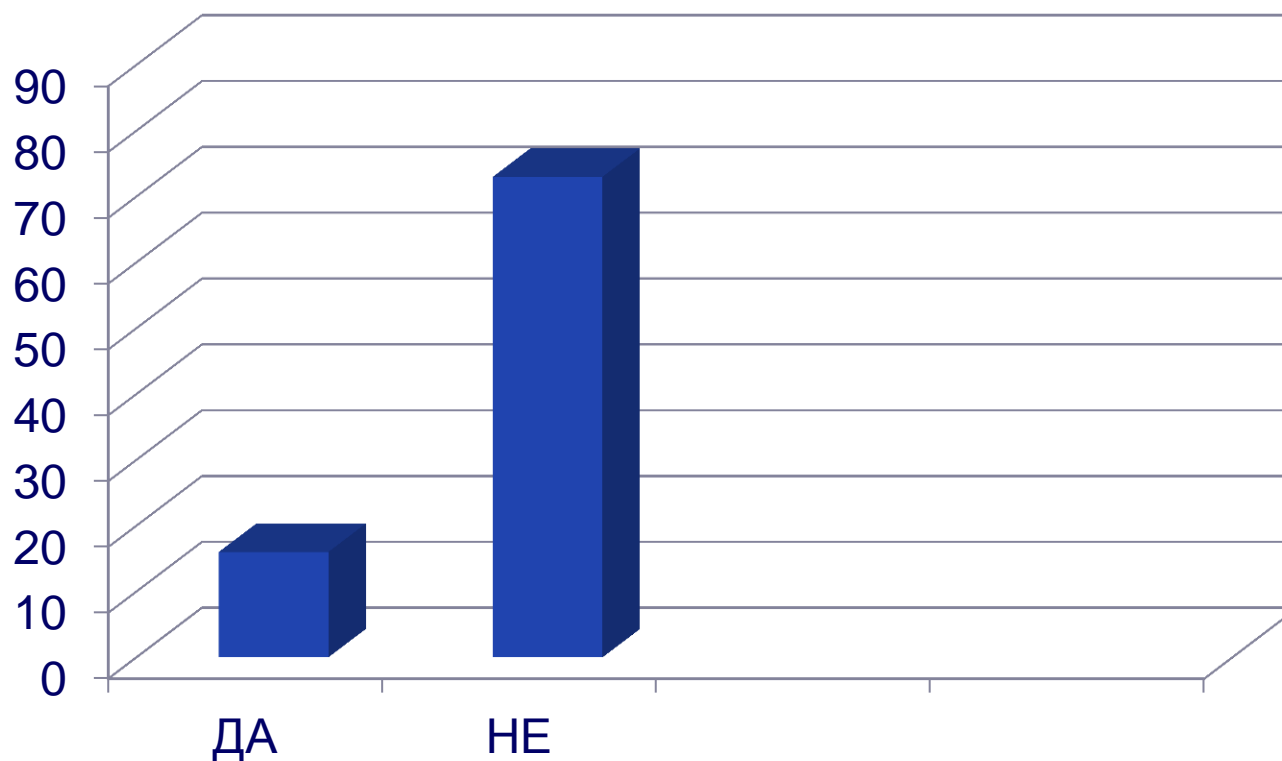
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Споделяте ли лична информация в интернет?

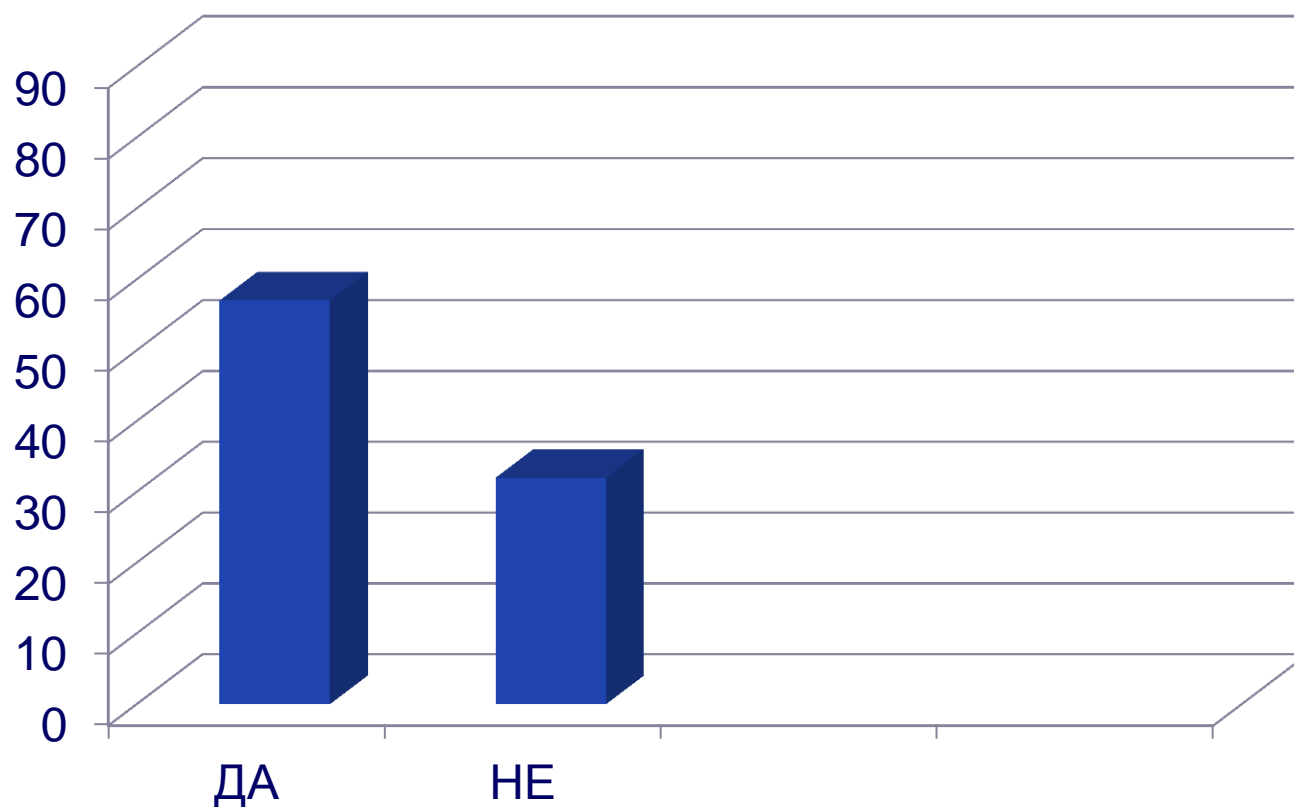
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Уговаряте ли си срещи с непознати хора в соц.мрежи?

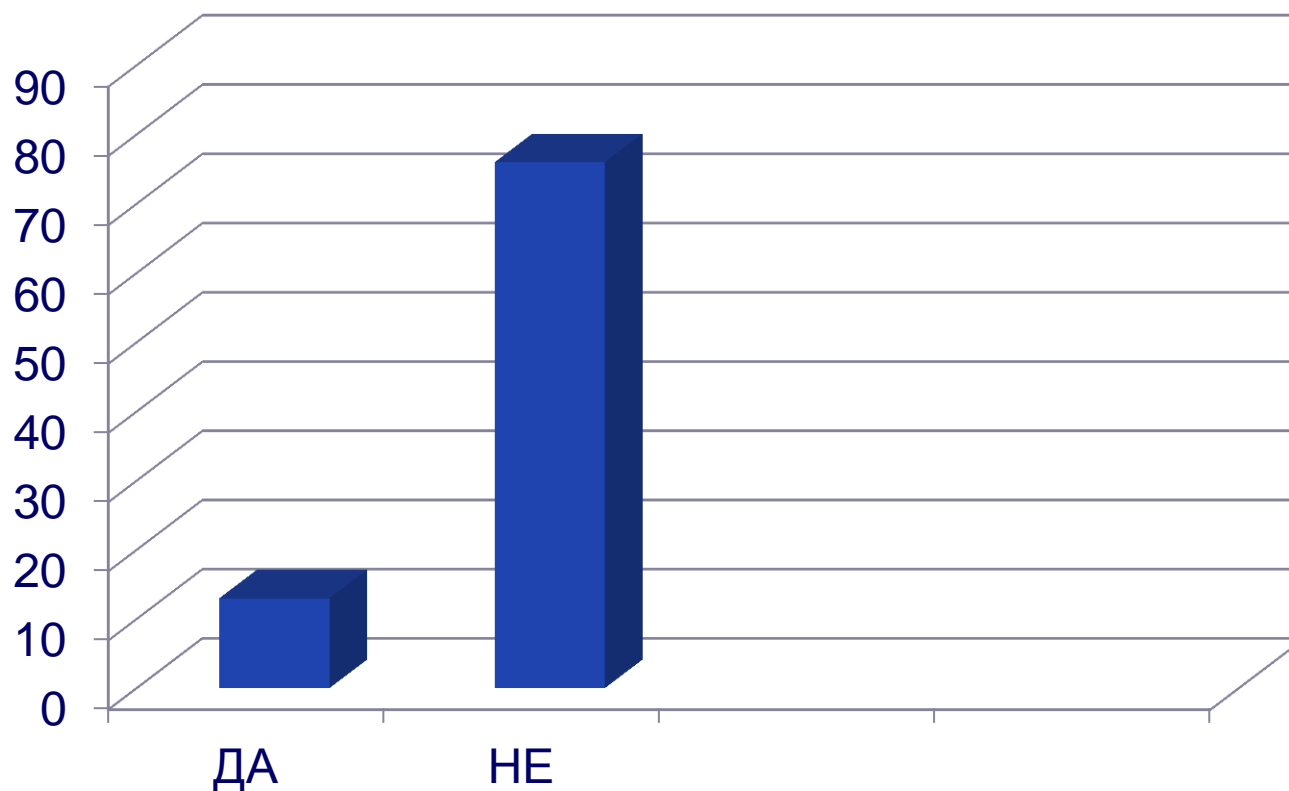
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Публикувате ли лични снимки в соц.мрежи?

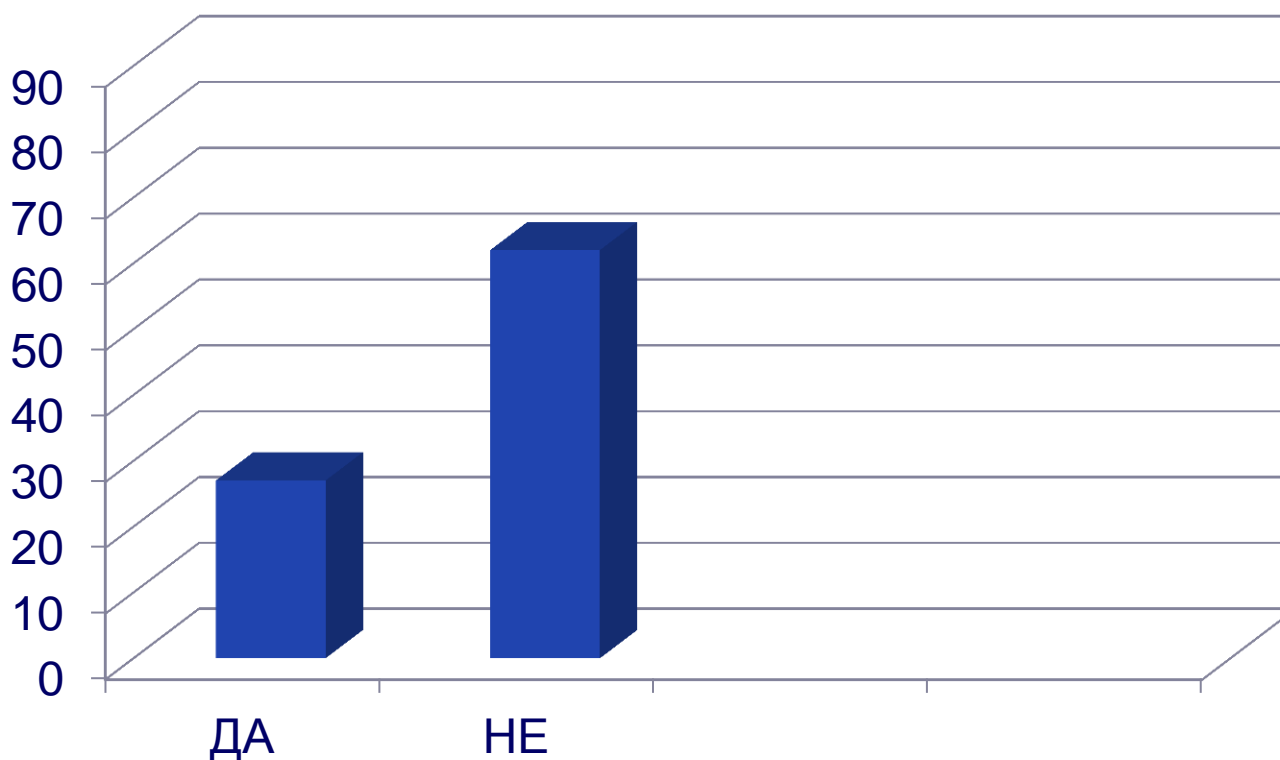
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Оставяте ли мобилния си телефон някой да има достъп до информация и снимки от него?

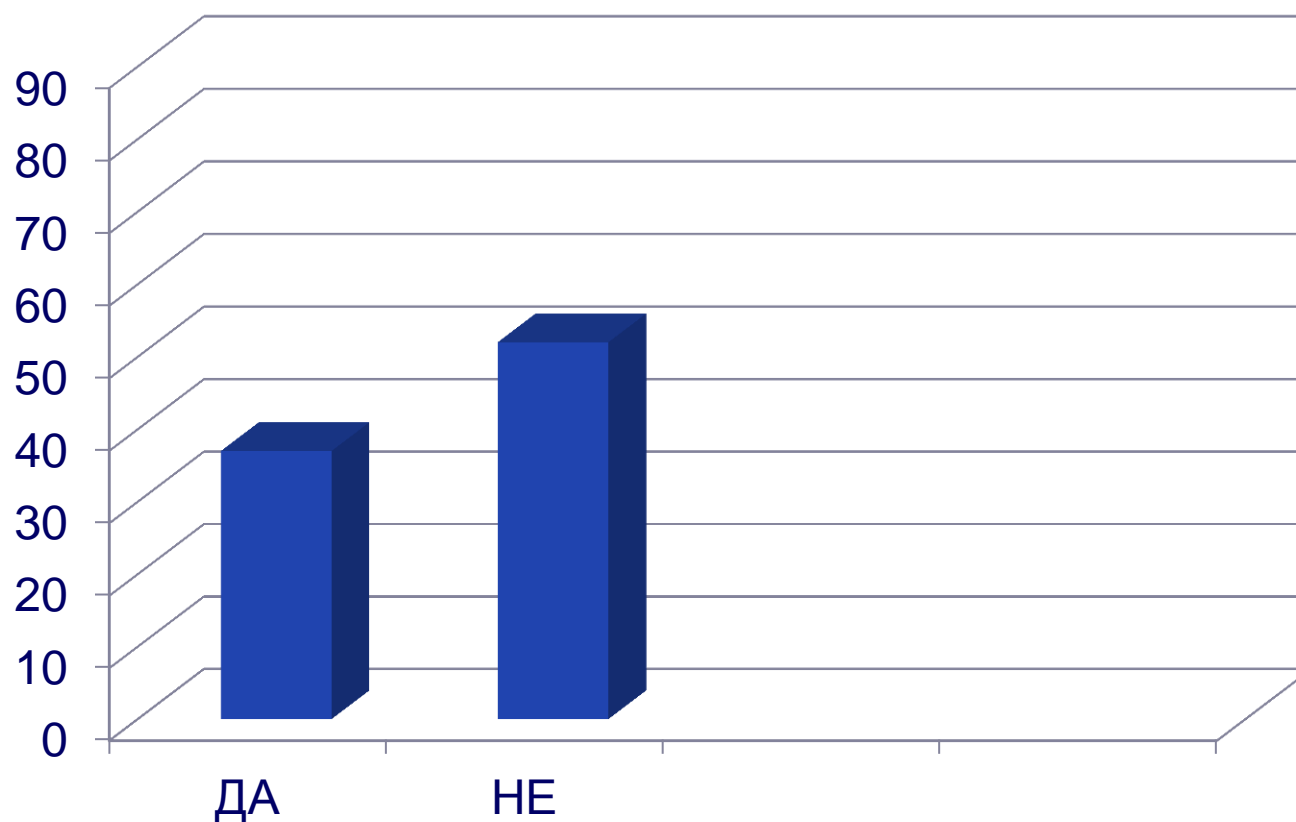
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Публикувате ли снимки на приятели или познати без тяхно разрешение?

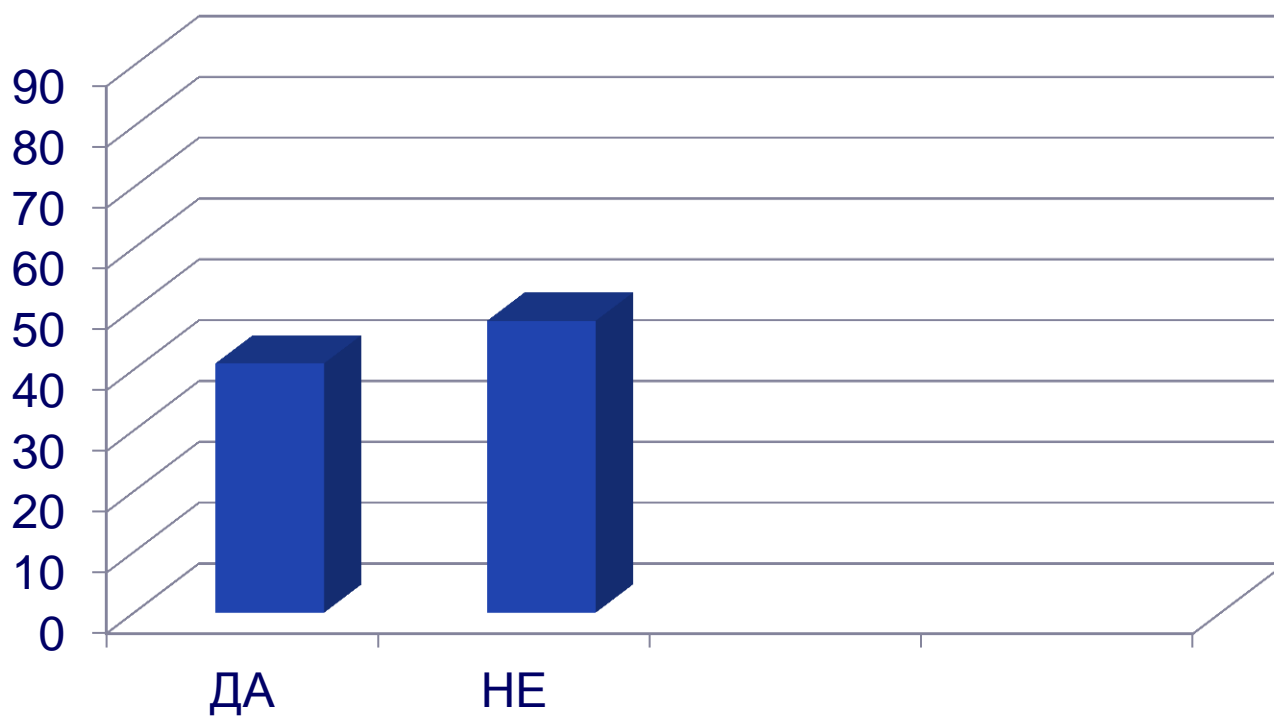
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Отговаряте ли на съобщения от непознати хора?

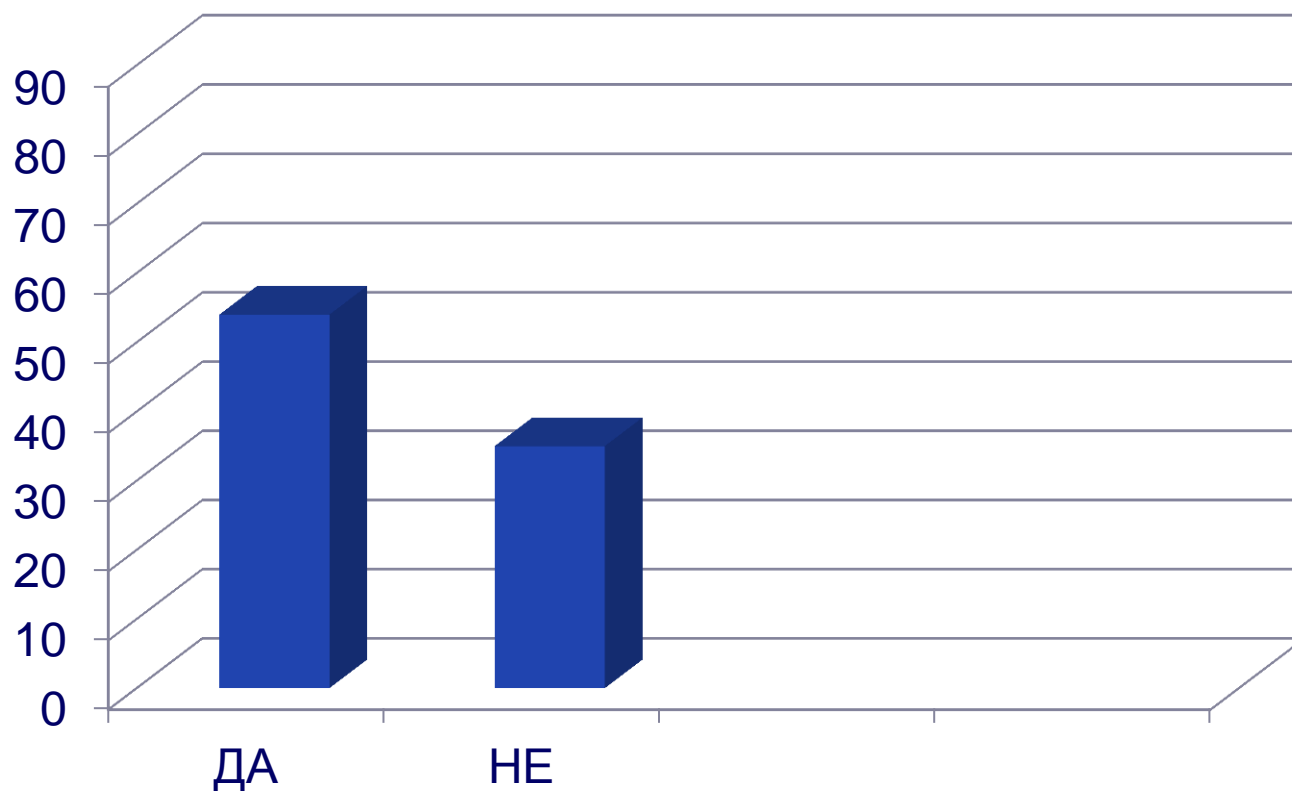
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Прочитате ли условията за ползване и защита на лични данни преди да направите регистрация в някой сайт?

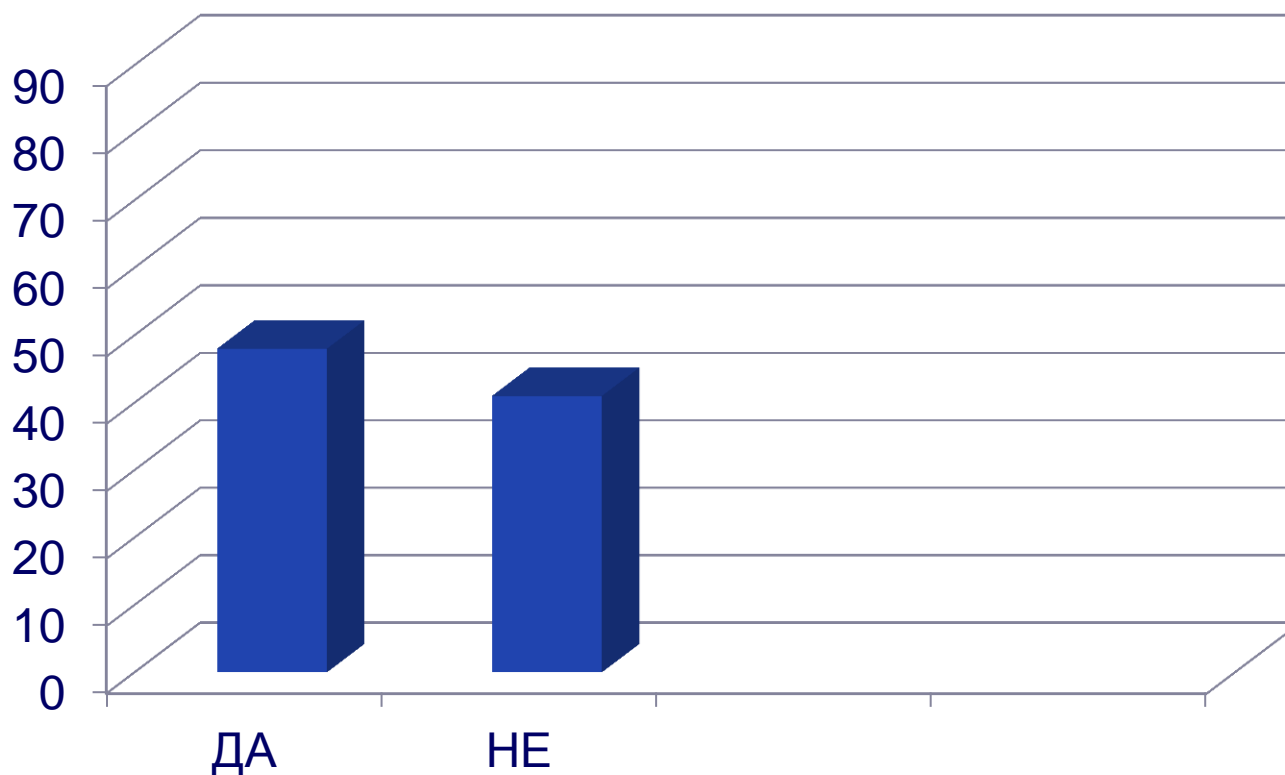
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Родителите ти разговарят ли с теб за безопасността ти в интернет?

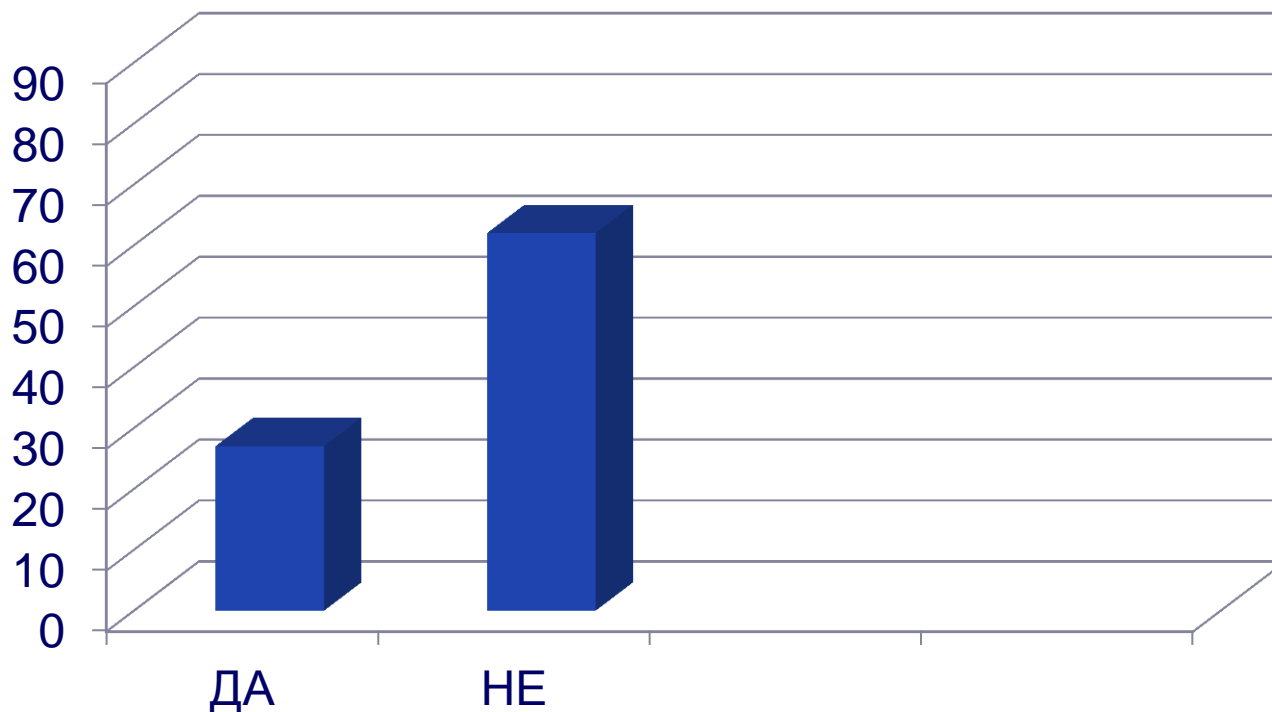
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Учителите ти разговарят ли с теб за безопасността ти в интернет?

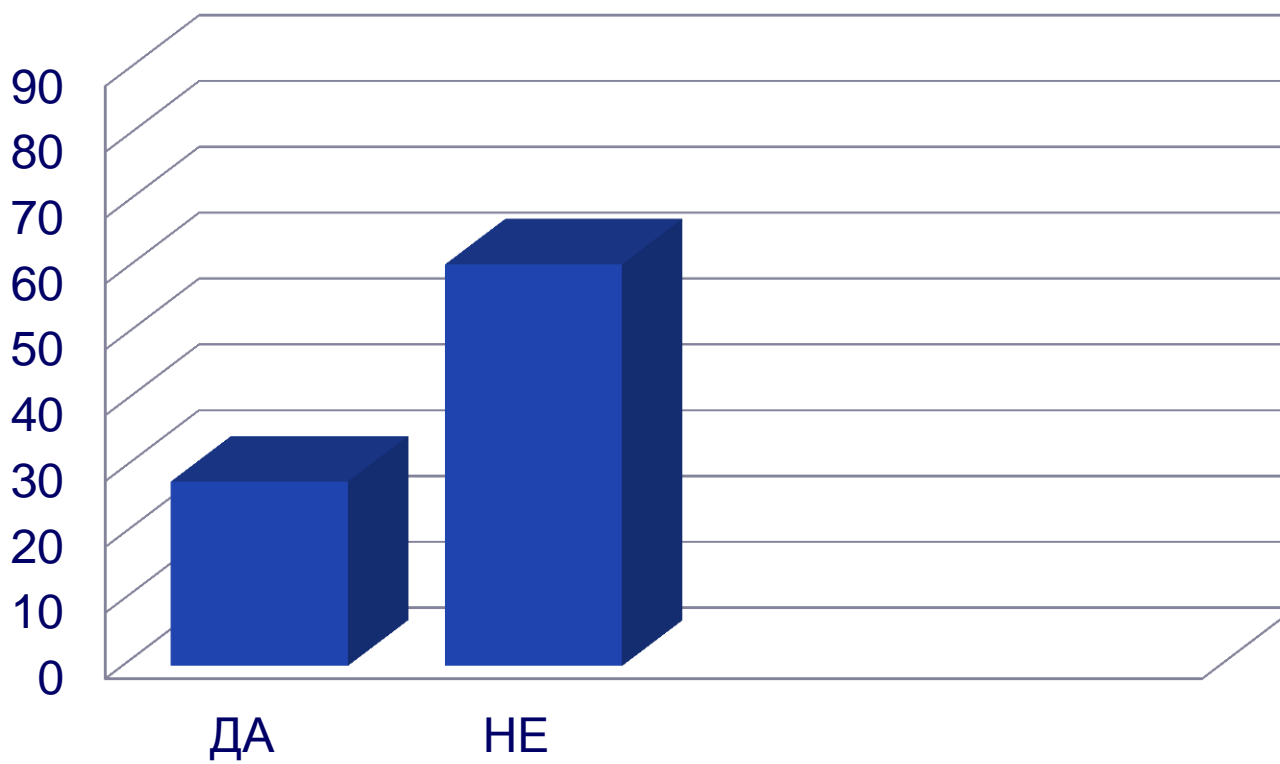
Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Случвало ли ти се е да получиш в интернет съобщения, които да те карат да се страхуваш за сигурността си?

Резултати от анкета проведена в ПГИТ

Случвало ли ти се е някой да сподели в интернет твои тайни или снимки без твое разрешение?

Презентацията подготви: В. Свечева